

Довгоочікувана зустріч

Гадзинський Олександр. Зустріч випускників. Вірші. Переклади. – Ніжин: ФОП Лук'яненко В.В., ТПК «Орхідея», 2019. -148 с.

Мудрі говорять, що немає нічого гіршого аніж очікувати, або ж наздоганяти... Ми вже не в тому віці, щоб наввипередки ганяти, та й очікувати не любимо... Ні тоді, коли товариш запізнюється на годину..., чи на три..., а може й на рік? А якщо мова йде про десятиліття?!

Доля дарувала мені багато чудових зустрічей із талановитими моїми земляками-поетами за останні чотири десятиліття, які доводилося провести досліджуючи літературний процес рідної Чернігівщини. І увесь цей час доводилося чекати... Чекати довго, натруджено... Ще у далекі студентські роки доля звела мене з чудовими поетами Олександром Самійленком, Володимиром Кашкою... На вихід їх перших поетичних збірок доводилося очікувати довгих два десятиріччя... На вихід поетичних збірок Петра Пиниці та Станіслава Рибалкіна на рідній Чернігівщині довелося чекати понад тридцять років... Скажете: час був такий! Можливо... Літературні цензори радянської доби добре розумілися на своїй справі. Дмитру Іванову не змогли вибачити рядка: « у небі блакитному реактивний літак закручує козацького оселедця». Але ж згодом його чудові вірші зуміли таки пробитися до читача. Значить справа тут не в часі... Проблема криється значно глибше... і закорінена вона у особистості самого письменника.

На вихід поетичної збірки Олександра Гадзинського мені довелося очікувати кілька десятиліть. Назвати її «дебютною» просто не здійснюється рука... Ну який же тут дебют, коли людина вже сорок років знаходиться безпосередньо у літературному процесі? Викладає вітчизняну літературу в університеті, керує роботою літературної студії вишу, відгукується у періодиці на соціально-значущі події України чудовими віршами. «Літо – 1986», «На смерть В'ячеслава Чорновола», Майдан, «Донецькому бардові» ..., а книги все немає!

Вже й дружина захистила кандидатську дисертацію, а син Ярослав видав поетичну збірку... Вже й вихованці його студії заявили про своє входження до літератури своїми дебютними книжками і весняними струмочками весело побігли до Національної спілки письменників... Анна Малігон, Тетяна Винник, Олена Марченко, Тетяна-Марія Литвинюк..., а він мовчав. Мовчав і вперто та зятято шліфував «діаманти свого і лише його Слова»!

Та на когось іншого, то вже з десяток збірок озивалося до читача з книжкових полиць, або ж сумували на них... Ми б мали члена Спілки, але втратили **поета** Олександра Гадзинського.

І от, нарешті, збулося! Тримаю у руках ошатну збірочку поезій видану у Ніжині у видавництві нашого спільного товариша Василя Лук'яненка. На обкладинці – малюнок Казимира Малевича, на якому із носиків заструганих олівців вибухають квітом крокуси – перші весняні квіти... Вбачаю у цьому глибоку символіку: колись у одній із своїх літературознавчих статей Олександр Гадзинський порівняв наше «літературне покоління кінця 70-х початку 80-х років» з пролісками – «ніжними весняними квітами, які міцно вкоренилися у національний ґрунт розорений «шістдесятниками». Отож, не один олівець довелося списати, щоб наша поезія пробилася до сучасника!

Назва збірки також алегорична: «Зустріч випускників». Перша думка про школу... *В те містечко зрідка приїжджаю,*

Де дитинство назавжди моє...

Я нікого тут уже не знаю,

І мене ніхто не впізнає.

Ну що, дорогий читачу, знайомо? Як про тебе писано..., як про кожного з нас! Але ні, це лише стартовий майданчик... Зустріч випускників – це символічна зустріч віршів, які знайшли свій прихисток під обкладинкою цієї збірки. На 147 сторінках цієї книги зібралися вірші з 11-А, 11-Б, 11-В... Дивуєшся? Зараз поясню...

Поетичний доробок Олександра Гадзинського значно більший, аніж увійшов до збірки. Його вистачить ще на кілька книг... А свою першу книгу він сформував із трьох розділів - «Теплі сніги шістдесятих», «Слова як скрики» і «Метеоритний дощ». Для поета вірші вміщені у збірку рівні і рідні – це його почуття, емоції, порухи серця, напружена робота мозку, безсонні ночі... Як дбайливий вчитель він не розрізняє клас на кращих і гірших.

Я ж, як читач, виробив свої пріоритети... 11- А – це вірші написані у 80-90 роки, роки нашої літературної юності, вони теплі і ліричні, романтичні і по-юнацькому довірливі. Вони дорогі для мене, бо у них я знаходжу себе і своїх сучасників. Вони реалістичні і за формою класично шляхетні, витончені. А головне у них добре закарбовано час і ті емоції, які вирували у наших серцях.

Збірка починається поезією: *Мрія збувається пізно, а приходить –зарання..*

Падає сніг на місто двадцять другого травня.

Такий лапатий і якісний сніг із небесних фірм.

Ніби на нитку в'язаний, падає сніг в Уфі.

Для мене цей вірш по-особливому дорогий... Ми з Олександром були у службовому відрядженні в Башкортостані. Перед лекціями у місцевому гуманітарному виші вирішили помандрувати містом. Був теплий, сонячний день достиглої весни, що вже збирається у літо... Підходимо до величного монументу Салавату Юлаєву . І раптом з небес починає падати сніг, не з хмари, а саме з небес... Такий чистий і лапятий..., рясно-рясно, справжнє диво... і люди навколо подивовані. Всіх охопила якась дитяча радість... До вишу ми повернулися збуджені, а за півгодини Сашко прочитав мені вірша:

Життя проходить у трансі, наче безмовний фільм.

Двадцять другого травня падає сніг в Уфі.

І через двадцять років читаю ці рядки і відчуваю те збудження, яке охопило нас у той день. От що значить вдало закарбовані емоції.

Шановний читачу, я не буду вдаватися до детального аналізу поезій вміщених у збірці, ти його знайдеш у передмові нашого товариша і чудового поета Анатолія Шкуліпи «За три милі до зірок». Вона вийшла у нього детальною і влучною, аж на 15 сторінок. Я ж маю на меті поділитися своїми враженнями від щойно прочитаної довгоочікуваної книги.

Отож, до першого розділу книги увійшло 25 поезій переважно ліричного змісту. Щоб передати емоційну насагу розділу, звернемося до рядків:

Ніби тополі цвіт,

Снігом над полем сіє...

Білий впадає світ

В білу анестезію.

Таке домінування білого кольору у його поезіях немов би підкреслює чистоту світосприймання поета, щирість його душі і думок. Цілком згоджуюсь із твердженням Анатолія Шкуліпи, що Олександр Гадзинський – «поет тонкої організації душі».

До 11-Б увійшли вірші написані з 2000 року і до сьогодні... Бурхливий, неспокійний час, багатий на соціальні катаклізми... така і поезія. Неприборкана, норавлива... *Думки мої – коні в палаючій стайні!*

Погоджуюсь із думкою Анатолія Шкуліпи, що образна система Олександра Гадзинського - доволі пристойна, як з погляду рядового шанувальника поезії, так і з погляду професійного літературознавця. Він добре володіє і ритмікою класичного віршування, і верлібром, і нібито шкутильгаючи ми ритмами прудконогих молодих сучасників. Таке долучення поета до постмодернізму дозволило йому значно розширити як стильові, так і змістові кордони власних поезій.

Отож, усі 29 поезій, які увійшли до другого розділу вражають своєю оригінальністю та самобутністю. І все ж для філологічних гурманів пропоную такі поезії : «Замовляння», «Попразниччя», «Телепрограма», «Молитва», «Лист із Сибіру», «Реставрація»... Переконаний, отримаєте справжню читацьку насолоду.

І, зрештою, 11-В, «Метеоритний дощ». У цьому розділі Олександр Гадзинський проявив себе як чудовий перекладач, гурман поетичного слова, вдумливий психолог людської душі...

Вражають його переклади з польської мови творів таких відомих поетів як Марія Конопницька, Юліан Тувім, Людвик Єжи Керн, Чеслав Мілош, Ян Кохановський, Станіслав Бараньчак. Вони стилістично досконалі та ідентичні за змістом.

З болгарської літератури О. Гадзинський вдало переклав твори Андрія Германова, Кирила Христов Гончева, Георгі Господінова. Твори оригінальні за своїм змістом і чудово сприймаються українською мовою.

Цікавий перекладацький доробок вмістив поет із східно-слов'янських мов: з білоруської – твори Володимира Некляєва та Наума Гальперовича; з російської – Андрія Вознесенського, Арсенія Тарковського, Семена Кірсанова, Віталія Пуханова, Вадима Шефнера, Льоши Єфімова, Ігора Губермана.

Тривала дружба пов'язувала Олександра Євгеновича з чудовим ніжинським перекладачем Олександром Жомніром. Саме під впливом свого старшого наставника Гадзинський почав перекладати з англійської мови. В збірці вміщені переклади поезій Вільяма Шекспіра, Роберта Бернса, Емілі Дікінсон. На скільки вдало здійснені ці переклади відчуєте ви, шановні наші читачі.

Я ж щиро радий, що дочекався на вихід книги одного із самобутніх поетів Поліського краю. Щиро вітаю Олександра Євгеновича і бажаю йому нових письменницьких звершень.

Олександр Забарний – доцент Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, письменник.